

Strategie rozvoje mezinárodní spolupráce a internacionalizace Filosofického ústavu AV ČR

Filosofický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i. (dále jen „FLÚ“) je výzkumným pracovištěm neuniverzitního typu, jehož hlavním posláním je přispět k rozvoji světového bádání v oblasti filosofie a příbuzných oborů. Jedním z hlavních cílů FLÚ je zajistit, aby české humanitní vědy trvale udržovaly kontakt s evropskou a světovou vědou a aktivně ji pomáhaly utvářet. Je proto nezbytné, aby ústav těsně spolupracoval se zahraničními vědeckými institucemi a univerzitami, inspiroval se tamější dobrou praxí, systematicky podporoval obousměrnou mobilitu vědeckých pracovníků a vytvářel podmínky pro internacionalizaci svých vědeckých týmů. Ze stejných důvodů je nezbytné, aby se ústav aktivně zapojoval do mezinárodních vědeckých struktur a sdružení, jakož i do evropských grantových schémat.

Strategické priority rozvoje mezinárodní spolupráce a internacionalizace FLÚ

1. Dlouhodobá spolupráce se zahraničními partnery na základě uzavřených smluv o spolupráci

(i) Současný stav

Smluvně zajištěné formy mezinárodní spolupráce na FLÚ v současnosti probíhají většinou na základě dvoustranných dohod, v jejichž rámci spolupracují jednotlivá oddělení s mezinárodními partnery. Některé platné smlouvy jsou však jen vyjádřením záměru spolupracovat a ke spolupráci fakticky nedochází. Není tak využit potenciál možné spolupráce. A naopak, někdy spolupráce se zahraničním subjektem probíhá, ač platnost smlouvy o spolupráci již skončila či taková smlouva ani nebyla sepsána.

(ii) Cíle

- Vytvořit a průběžně aktualizovat databázi existujících smluv o spolupráci se zahraničními subjekty tak, aby měli zástupci vedení a vědečtí pracovníci FLÚ o aktuálně uzavřených memorandech přehled a mohli na ně v případě potřeby odkázat.
- Zajišťovat aktualizace vypršelych smluv a uzavření smluv nových. Formalizace existující spolupráce může přispět k jejímu prohloubení.

(iii) Návrh opatření

- Určit koordinátora mezinárodní spolupráce jako osobu odpovědnou za analýzu stávajících smluv, sestavení a udržování databáze platných smluv, příp. návrh smluv

vhodných k obnovení/uzavření, dále za sledování oboustranných závazků plynoucích ze smluv a zajišťování administrativní podpory při jejich plnění.

- Zajistit, aby byla databáze průběžně aktualizována a smlouvy centrálně archivovány – např. pokynem ředitele, jenž stanoví postup i zodpovědné osoby.
- U spoluprací, které nejsou smluvně zakotveny, iniciovat podpis dohody o spolupráci, pokud to forma spolupráce umožňuje a je to pro zúčastněné přínosné.
- Zajistit, aby obnovené či nově uzavřené bilaterální smlouvy formulovaly konkrétní způsoby, témata a výsledky vzájemné spolupráce.

2. Větší mezinárodní projekty, na jejichž realizaci se bude podílet více oddělení FLÚ

(i) Současný stav

Mezinárodní spolupráce stojí primárně na osobních kontaktech jednotlivých badatelů, na spoluautorství publikací a společných grantových a jiných projektech. Dosud však téměř chybí takové formy mezinárodní spolupráce, na nichž by se podílel ústav jako celek, příp. několik jeho oddělení současně. Přitom právě taková spolupráce otevírá dveře větším projektům, díky kterým je možné rozsáhle a dlouhodobě spolupracovat se zahraničními partnery, získávat cenné zkušenosti a zvyšovat renomé FLÚ na mezinárodním poli. Jednou z výjimek je česko-německá výzkumná platforma koordinovaná ve spolupráci Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (dále jen „GWZO“) a FLÚ, která podporuje propojování mezi českými a německými vědci a bádání věnovaná širokému spektru témat od archeologie a historie přes dějiny umění po vývoj práva ve střední a východní Evropě. Tato platforma se může stát vzorem pro další obdobné formy spolupráce, které zužitkují tematické průniky mezi jednotlivými odděleními.

(ii) Cíle

- Vytvářet podmínky pro přípravu větších mezinárodních projektů.
- Stát se etablovanou, mezinárodně respektovanou institucí, navazovat či prohlubovat spolupráci se zahraničními institucemi s podobným tematickým zaměřením a s vysokým mezinárodním kreditem.
- Nacházet tematické průniky mezi jednotlivými odděleními FLÚ (s potenciálně synergickým efektem).

(iii) Návrh opatření

- Najít motivovaného zahraničního partnera typu Institut für die Wissenschaften vom Menschen (Vídeň), Huygens ING (Amsterdam), některého z pracovišť Max-Planck-Gesellschaft či Leibniz Gemeinschaft, případně se stát součástí připravovaného mezinárodního konsorcia.
- Společně s našimi partnerskými institucemi usilovat o zapojení do národních a evropských grantových schémat, která mají za cíl finančně i organizačně podporovat

mezinárodní institucionální spolupráci (např. do programů bilaterální spolupráce DAAD či programů WIDENING).

- Při uzavírání smluv o spolupráci je třeba zvažovat možnosti zapojení i ostatních oddělení či rozšíření spolupráce o témata s přesahem do dalších filosofických oblastí tak, aby se do ní mohli zapojit i další badatelé z FLÚ.
- K identifikaci témat, na jejichž zpracování by se mohlo podílet více oddělení FLÚ, přispěje ustavení Pracovní skupiny pro rozvoj mezinárodní spolupráce (dále jen „PSMS“). Členy PSMS se vedle koordinátorky a garanta rozvoje mezinárodní spolupráce stanou vedoucí jednotlivých oddělení FLÚ, příp. jejich delegovaní zástupci, a zástupci vedení FLÚ. PSMS bude diskutovat i další aspekty internacionalizace výzkumu na FLÚ.

3. Aktivní účast v mezinárodních vědeckých sítích jako významná součást internacionalizace FLÚ

(i) Současný stav

V současnosti je hned několik oddělení FLÚ zapojeno do mezinárodních vědeckých sítí. Za příklad může sloužit zapojení Oddělení pro současnou kontinentální filosofii do aktivit Society for Phenomenology of Religious Experience, Oddělení pro kmenologii a intelektuální dějiny raného novověku do projektu Cultures of Knowledge: Networking the Republic of Letters (1550–1750), účast Oddělení analytické filosofie na pravidelných workshopech a konferencích mezinárodní sítě Philosophy of Language and Mind Network, či zapojení Kabinetu pro klasická studia do Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama a Archive of Performances of Greek and Roman Drama. Tato forma mezinárodní spolupráce se ukázala jako velice plodná a dochází díky ní k šíření dobrého jména FLÚ v zahraničí. Proto je na místě využít potenciál pro širší zapojení oddělení FLÚ do tohoto typu mezinárodní spolupráce.

(ii) Cíle

- Identifikovat vědecké sítě, do nichž by se mohla zapojit další oddělení FLÚ (včetně vědeckých sítí typu COST Actions – <https://www.cost.eu/> –, na nichž již některá oddělení FLÚ úspěšně participují).
- Podporovat aktivnější zapojení oddělení FLÚ do tohoto typu mezinárodní spolupráce.

(iii) Návrh opatření

- Informační podpora vedoucích oddělení při vyhledávání vědeckých sítí, zjištění podmínek zapojení se do nich (koordinátor mezinárodní spolupráce).

- Cílená a prioritní podpora aktivit konaných v rámci mezinárodních vědeckých sítí (konference, workshopy apod.) ze strany vedení FLÚ.¹

4. Individuální a týmové mobility a s nimi spojená mezinárodní výměna vědeckých poznatků a zkušeností

(i) Současný stav

Individuální mobilita (výjezdy badatelů z FLÚ do zahraničí i pobyty zahraničních badatelů na FLÚ) je až na výjimky nekoordinovaná, organizovaná *ad hoc* dle momentálně dostupných možností. K systémovým nástrojům podpory mobility na FLÚ patří ustavení programu pobytových stipendií pro renomované, vědecky seniorní zahraniční badatele (1 osoba/rok, minimální délka pobytu 3 měsíce, maximální podpora ze strany FLÚ 300.000 Kč) a zapojení ústavu do dvou mobilitních programů v rámci OP VVV financovaných MŠMT (Memphis I a Memphis II). Na úrovni AV ČR lze využívat specializovaná stipendia (Dobrovského fellowship, Program na podporu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků), jakož i týmové mobilitní programy MP a MPP založené na mezinárodních bilaterálních dohodách o vědecké spolupráci (v gesci Odboru mezinárodní spolupráce AV ČR). Portfolio institucí, s nimiž byl navázán tento typ spolupráce, je sice zatím poměrně skromné, nicméně postupně se rozšiřuje.²

K překážkám většího rozvoje vědecké mobility na FLÚ patří setrvale nízká finanční podpora výjezdů na zahraniční konference z institucionálních prostředků FLÚ i AV, absence operativnějších schémat pro zvaní hostujících vědců, nedostatečná informovanost o mobilitních možnostech a kritický nedostatek pracovních prostor pro hostující badatele. Badatelé přijíždějící na FLÚ ze zahraničí se rovněž příležitostně potýkají s nedostatečnou jazykovou vybaveností servisních zaměstnanců FLÚ, jakož i s tím, že některé klíčové interní dokumenty FLÚ nejsou přeloženy z češtiny do angličtiny. Tato situace se nicméně díky probíhajícímu projektu OP VVV Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj zlepšuje, řada dokumentů je již dostupná ve dvojjazyčné podobě či má anglický ekvivalent.

(ii) Cíle

- Systematicky posilovat mezinárodní mobilitu na FLÚ.
- Všestranně zlepšit podmínky pro přijíždějící zahraniční badatele.
- Zavést angličtinu jako druhý jazyk ústavu a dosáhnout stavu, kdy všichni pracovníci (včetně servisních) budou schopni plnohodnotně komunikovat v angličtině.
- Podpora znalosti dalších významných jazyků.

(iii) Návrh opatření

¹ Cíle a opatření v bodě 3 se týkají i zapojení FLÚ a jeho oddělení do mezinárodních vědeckých asociací, zejména těch sdružených v Radě vědeckých společností ČR.

² Aktuální informace lze nalézt na stránkách Odboru mezinárodní spolupráce AV ČR: <https://www.avcr.cz/cs/onas/aktuality/Aktualni-moznosti-podavani-navrhu-projektu-MP-a-MPP-od-roku-2020>.

- V rámci projektu OP VVV Rozvoj prostředí pro profesní růst pracovníků FLÚ (dále jen „OP VVV Rozvoj FLÚ“) bude spuštěn program krátkodobých výjezdových a příjezdových stáží, který posílí přenos know-how z renomovaných zahraničních institucí a prohloubí networkingový potenciál FLÚ.
- Spuštění informačního servisu o možnostech financování zahraničních výjezdů (odpovědná osoba: koordinátor mezinárodní spolupráce).
- Prostřednictvím individuálních kontaktů i prostřednictvím různých mezinárodních akademických informačních portálů aktivně usilovat o to, aby zejména mladší zahraniční badatele přijížděli na FLÚ na stipendijní pobyty financované externě ze stipendijních programů Marie Skłodowska-Curie (MSCA Postdoctoral fellowships), Humboldtovy nadace (Feodor-Lynen-fellowships) a dalších případných externích zdrojů financování.
- Zvyšování povědomí o dalších typech mobilitních programů, které zatím na FLÚ nejsou využívány. K těm patří např. programy Nadace Alexandra von Humboldta, které mohou využít bývalí stipendisté Nadace, programy nadací Fritz-Thyssen-Stiftung, Heinrich Hertz Stiftung a Klaus-Tschira-Stiftung, programy DAAD a KAAD, Lise-Meitner-Programm a AKTION (Rakousko), programy Maison des Sciences de l’homme (konkrétně programy DEA a ATLAS), evropský stipendijní program EURIAS, Newton International Fellowship (UK), Leverhulme Trust (UK).
- Posílit podporu existujícího interního programu pro pobyty zahraničních badatelů ve FLÚ.
- Zajištění pracovních míst pro hostující badatele ze zahraničí. Dokud se nenajde systematické řešení, je třeba situaci řešit komerčními pronájemy kancelářských prostor v okolí FLÚ.
- Zavést postupy tzv. onboardingu zahraničních pracovníků, kteří přijíždějí na FLÚ (HR oddělení ve spolupráci s koordinátorem mezinárodní spolupráce).
- Překlad všech důležitých interních dokumentů FLÚ do anglického jazyka.
- Zajištění specializovaných jazykových kurzů angličtiny pro servisní pracovníky, příp. nabídka kurzů češtiny pro přijíždějící zahraniční badatele.

5. Podpora mezinárodního publikování

(i) Současný stav

FLÚ usiluje o to, aby setrvale narůstal podíl vědeckých výstupů publikovaných v prestižních zahraničních časopisech a nakladatelstvích – jen za tohoto předpokladu může ústav uspět na mezinárodním vědeckém poli. K tomu je zapotřebí, aby byly vědecké výstupy na vysoké jazykové úrovni. Současný stav je nicméně takový, že texty jsou mnohdy napsané dobrou, ne však vynikající angličtinou, a tudíž nemohou plně konkurovat textům napsaným rodilými mluvčími. Profesionální korektury a překlady jsou do značné míry závislé na získání grantových prostředků či využívány jen do té míry, do jaké to dovolí momentální situace v rozpočtu daného oddělení, příp. rezervy v rozpočtu FLÚ.

(ii) Cíle

- Zlepšení systémové podpory publikování v angličtině.
- Zvýšení úrovně akademického psaní a prezentačních dovedností badatelů v angličtině.
- Rozšířit podporu i na jiné jazyky než angličtinu.

(iii) Návrh opatření

- Spuštění fondu na profesionální korektury textů napsaných v anglickém jazyce (z prostředků OP VVV Rozvoj FLÚ); fond je v dostatečné míře nutné udržet i po skončení projektu OP VVV Rozvoj FLÚ. Do budoucna je vhodné portfolio podporovaných jazyků rozšířit o další světové jazyky, např. němčinu, španělštinu a francouzštinu.
- Zajištění nabídky kurzů pro badatele, které organizuje Kabinet studia jazyků Ústavu pro jazyk český AV, a specializovaných kurzů na zvýšení písemných a prezentačních dovedností v angličtině pořádaných v rámci OP VVV Rozvoj FLÚ; průběžný informační servis od koordinátora mezinárodní spolupráce a specialisty rozvoje a vzdělávání v rámci OP VVV Rozvoj FLÚ.
- Podpora při hrazení nákladů spojených s vyjednáváním licenčních smluv se zahraničními nakladateli, např. na právní konzultace.

6. Podpora mezinárodní grantové činnosti

(i) Současný stav

Na FLÚ přibývá badatelů a badatelek, kteří žádají o prestižní granty financované z rámcových programů a dalších veřejných zahraničních zdrojů. Badatelé se hlásí jak do výzev Evropské výzkumné rady (ERC) či programu Marie Skłodowska-Curie Actions – Individual Fellowships (MSCA-IF), tak do výzev pro konsorcia (např. Twinning, Chanse apod.). Tyto granty významně přispívají k mezinárodní viditelnosti FLÚ, případně též umožňují tvorbu mezinárodních týmů. Šance na získání tohoto typu grantů by však jistě bylo možné ještě zvýšit, budou-li k tomu na FLÚ vytvořeny optimální podmínky.

(ii) Cíl

- Zvýšení počtu úspěšných žádostí o prestižní granty na FLÚ.

(iii) Návrh opatření

- Průběžný informační servis zaměřený na různé typy mezinárodních grantů (grantové oddělení FLÚ ve spolupráci s koordinátorem zahraniční spolupráce) a na nabídku relevantního vzdělávání jak pro badatele (např. workshopy k psaní projektových

návrhů, prezentační dovednosti apod.), tak pracovníků grantového oddělení ke konkrétním výzvám (koordinátor vzdělávání).

- Intenzivní individuální podpora badatelů při přípravě projektových návrhů (grantové oddělení FLÚ, případně ve spolupráci s koordinátorem mezinárodní spolupráce).
- Vyčlenění prostředků v rozpočtu FLÚ na platby posudků větších grantových návrhů (dle předem daných pravidel), které vypracují přední odborníci v příslušných oborech. Tím se zvýší šance na získání prestižních výzkumných grantů typu ERC a MSCA-IF. Prostředky bude možné využít i na korektury textů grantových návrhů.

7. Podpora doktorského studia ve spolupráci se zahraničními univerzitami

(i) Současný stav

FLÚ má uzavřenu dohodu o spolupráci při školení doktorandů s Fakultou dějin, umění a orientalistiky Univerzity Lipsko (Fakultät für Geschichte, Kunst und Orientwissenschaften der Universität Leipzig), Fakultou sociálních věd a filosofie Univerzity Lipsko (Fakultät für Sozialwissenschaften und Philosophie der Universität Leipzig) a GWZO. Existuje tedy formálně ukotvená spolupráce, ale z důvodu pandemie Covid-19 není tato možnost prozatím reálně rozvíjena a dosud nebyl školen žádný doktorand. Je třeba zahájit školení a nastavit konkrétní procesy spolupráce v této oblasti. Stejně tak je zapotřebí najít další partnery k uskutečňování mezinárodního doktorského studia.

(ii) Cíle

- Rozvoj smluvní spolupráce s Lipskou univerzitou a případně dalšími univerzitami v oblasti společného školení doktorandů – pilotně zahájit školení doktorandů a zajistit prostředky pro jejich finanční podporu.
- Pokusit se ve spolupráci s dalšími pracovišti AV ČR etablovat celoakademický program podporující doktorandy školené na pracovištích AV ČR ve spolupráci se zahraničními univerzitami.

(iii) Návrh opatření

- Sepsat vnitřní předpis ošetřující všechny aspekty týkající se doktorského studia realizovaného ve spolupráci s Lipskou univerzitou a určit koordinátora tohoto druhu spolupráce. Předpis bude definovat statut a povinnosti studenta a vymezí pravidla přijímacího řízení. Předpis vytvoří vedení FLÚ ve spolupráci s koordinátorkou a garantem mezinárodní spolupráce.
- Finančně podporovat alespoň jednu pozici mezinárodně školeného doktoranda.
- Vytvářet doktorandské pozice v rámci větších grantů typu ERC.
- Nalézt další zahraniční univerzitu, s níž by bylo možné uzavřít smlouvu o spolupráci umožňující společné školení doktorandů (navrhovaný model: dva školitelé – jeden

z FLÚ a druhý ze zahraniční univerzity; v diplomu budou uvedeny informace o realizaci studia v rámci společného programu).³

8. Podpora internacionalizace týmů FLÚ

(i) Současný stav

Statistika zahraničních pracovníků ukazuje, že jejich podíl je dosud poměrně nízký – k 26. 4. 2022 má FLÚ 198 zaměstnanců na vědeckých pozicích, z toho 35 (18 %) je cizinců. Na FLÚ není systematicky ošetřeno vypisování mezinárodních konkurzů. Ústavu se daří získávat zejména juniorní pracovníky ze zahraničí v rámci projektů a grantů či v Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (PPLZ), ale není příliš atraktivní pro pokročilejší a etablované badatele. V oblastech a tématech, jež nejsou primárně vázány na bohemikální tematiku, je žádoucí podporovat začleňování zahraničních badatelů do výzkumných týmů.

(ii) Cíle

- Do budoucna zvýšit počet pozic, jež budou vypisovány mezinárodně.
- Zvýšit atraktivitu FLÚ pro zahraniční badatele.
- Všestranně zlepšovat pracovní podmínky pro zahraniční badatele působící na FLÚ.
- Využít všechny zdroje a nástroje, jež jsou pro podporu internacionalizace výzkumu na národní i mezinárodní úrovni k dispozici (např. v rámci Operačních programů EU).

(iii) Návrh opatření

- Zohlednit výše zmíněné cíle v náborové strategii a profesionálně podporovat týmy ze strany HR oddělení.
- Zlepšit servis poskytovaný zahraničním pracovníkům (podpora při získávání víza, pomoc při zajišťování bydlení, sdílení zkušenosti zahraničních pracovníků; k dalším podpurným opatřením viz výše bod 4, cíle 6–9).
- Vnější komunikace prostřednictvím anglické verze webových stránek FLÚ, případně stránek jednotlivých oddělení.

³ V současnosti (2022) se uvažuje o zapojení do mezinárodního doktorského programu EGSAMP, který organizuje Thomas-Institut v Kolíně nad Rýnem a který je určen pro doktorandy z oboru středověké filosofie.

Tento dokument vznikl jako součást projektu *Rozvoj prostředí pro profesní růst pracovníků Filosofického ústavu AV ČR*, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/18_054/0014626, který je spolufinancován Evropskou unií.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

